

Pasaules pirmizrāde – Aleksandra Vasiļjeva skatuves tērpu vēsturei veltīta izstāde

Cēsu Vēstures un mākslas muzejā no 20.jūnija līdz 30.septembrim būs apskatāma

unikāla, speciāli Cēsu muzejam veidota izstāde "Skatuve un tērps" no pasauleslavenā modes mākslinieka un modes vēsturnieka Aleksandra Vasiljeva vēsturisko tērpu kolekcijas. Izstāde ir veltīta skatuves kostīmu un tērpu vēsturei un skar visus teātra mākslas veidus – dramatisko teātri, operu, baletu un mūziklu. Izstādē apskatāmie tērpi skatītājiem stāsta par teātra kostīma stilistisko un estētisko izaugsmi 19. un 20. gs. Cēsu Vēstures un mākslas muzejā no 20.jūnija līdz 30.septembrim būs apskatāma unikāla, speciāli Cēsu muzejam veidota izstāde "Skatuve un tērps" no pasauleslavenā modes mākslinieka un modes vēsturnieka Aleksandra Vasiljeva vēsturisko tērpu kolekcijas. Izstāde ir veltīta skatuves kostīmu un tērpu vēsturei un skar visus teātra mākslas veidus – dramatisko teātri, operu, baletu un mūziklu. Izstādē apskatāmie tērpi skatītājiem stāsta par teātra kostīma stilistisko un estētisko izaugsmi 19. un 20. gs.

Īpašs izstādes lepnums ir romantisma laika 19.gs. pirmās puses un 19.gs. vidus baleta un operas uzvedumu vēsturiskie tērpi. Unikāla ir Sergeja Djagiļeva t.s. "Krievu sezonas" radītie tērpi, kas veidoti pēc Ļeva Baksta, Nikolaja Rēriha un Natālijas Gončarovas skicēm. Starp tiem izstādē būs tērpi, kas saistīti ar mākslinieku radošo darbību uz pasaules skatuvēm – piemēram, "pačka" (balerīnas svārki) no baleta "Apburtā princese", kā arī Rūdolfa Nurijeva iestudējuma skatuves tērpi izcilajiem māksliniekiem Gaļinai un Valērijam Panoviem.

Īpašas izstādes pērles ir latviešu teātra un kino dīvas Dailes teātra aktrises Vijas Artmanes tērps no izrādes "Elizabete Anglijas karaliene" un izcilās dejotājas no Šanhajas Larisas Andersones skatuves tērpi. Bez tērpiem izstādē izvietoti būs arī daudzveidīgie aksesuāri – kārbīņas ar grīmu, teātra, baleta programmas, fotogrāfijas no izrādēm, kā arī nepieciešamie aksesuāri skatītājam – lornetes, vēdekļi, cimdi un teātra skices.

Atšķirībā no modernajiem tērpiem un kostīmiem skatuves tērpus saglabāt ir ļoti sarežģīti. Izrādes bieži uz skatuves ir desmitiem gadu un aktieri no sezonas uz sezonu spēlē vienā un tajā pašā tērpā. Tā kā darbs uz skatuves prasa lielu fizisko slodzi, teātra kostīms tiek pakļauts daudziem iznīcinošiem faktoriem. Visspēcīgākie ir cilvēka sviedri, kas "izēd" krāsu un audumu. Ne mazāku kaitējumu kostīmam dod aktiera grimma pēdas, bet atbrīvoties no tiem ir praktiski neiespējami. Vēl viens pārbaudījums – prožektoru gaisma, zem kurām kostīms izdeg un kļūst nederīgs. Tādēļ milzīgs skaits pagājušo laiku teātra kostīmu pārvērtušies lupatu strēmelēs, un nav saglabājušies līdz mūsdienām. Tērpus norakstīja, dedzināja, pāršuva un iznīcināja kā nederīgus. Šodien ir liela veiksmē izsolēs vai antikvariātos atrast veselu un saglabājušos teātra kostīmu, piemēram, no 19. gs.

Pārmaiņas, kas notikušas 21.gs. teātrī, praktiski izmainījuši skatuves vēsturiskos tērpus. Agrāk mākslinieka – scenogrāfa pamatuzdevums bija skrupuloza vēsturiskā tērpa rekonstrukcija. Moljēra lugas spēlēja atbilstošā laika tērpu rekonstrukcijās. Šekspīra lugas – aktieri izpildīja Renesanses laika tērpos, bet Čehova personāži uz

skatuves dzīvoja 19.gs.un 20.gs. sākuma tērpos. Šodien tas viss ir stipri mainījies. Modernisms daudz ir pārmainījis un mūsdienu teātra tērpiem nav nekāda sakara ar to tērpu, kad bija uzrakstīta tā vai cita luga. Tomēr kāds kādreiz kolekcionēs arī šos kostīmus un, iespējams, izrāde “Skatuve un tērps” radīs interesi par šo tēmu Latvijā.

Cēsu Vēstures un mākslas muzejs izsaka īpašu pateicību izstādes sponsoriem un atbalstītājiem – t/c “Valleta”, RadioTev, Radio Skonto, Vidzemes reģionālajai televīzijai Re:TV un Cēsu novada pašvaldībai. Izstāde “Skatuve un tērps” būs apskatāma Cēsu Vēstures un mākslas muzejā, Bēniņu izstādes zālē no 20.jūnija līdz 30.septembrim.